

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KAUNO MAISTO PRAMONĖS IR PREKYBOS MOKYMO CENTRE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centro (toliau – Centro) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis nustatyti patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą centre.

2. Tvarkos aprašo tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką centre, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Šiuo tvarkos aprašu siekiama ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, centro, bendrabučio ir tėvų ir/ar globėjų lygmeniu.

3. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Centro mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. neabejingumo patyčių ir smurto apraiškoms. Į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. atsakomybės už kiekvieno bendruomenės nario saugumą. Kiekvienas Centro administracijos atstovas, mokytojas, psichologė, socialinis pedagogas ar specialioji pedagogė (toliau – Specialistai) ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. teikiamos pagalbos efektyvumo. Veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir / ar užgauliojant) ir / ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. smurtas (fizinės patyčios): mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir / ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

5.3. **Besityčiojantysis** – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir / ar prisidedantis prie jų.

5.4. **Patyčias patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, mokytojas, specialistai ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (iai).

5.5. **Patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.6. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Centro bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.7. **Patyčių intervencija** – Centro administracijos atstovų, mokytojų, specialistų ir kitų Centro darbuotojų (toliau – centro darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.8. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos centre stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

5.9. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

6. Saugios aplinkos Centre kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: Centro veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus Centro mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) į(si)traukimą.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

8. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

9. Centro direktorius įsakymu patvirtina tvarkos aprašą.

II. SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA CENTRE

10. Centre draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta: mokinių prieš mokinius; centro darbuotojų prieš mokinius; mokinių prieš centro darbuotojus; centro darbuotojų prieš kitus centro darbuotojus; mokinių tėvų prieš mokinius, centro darbuotojus.

11. Centro direktorius atsako už Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo centre tvarkos aprašo parengimą ir įgyvendinimą Centre.

12. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Centro veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Centro skyrių vedėjai, Vaiko gerovės komisijos nariai, specialistai, klasių vadovai, o ją vykdo visi centro bendruomenės nariai, kurie kasmet:

12.1. inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

12.2. apibendrina fiksuotus pranešimus apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę;

12.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis rengia Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

12.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje, Visuotiname mokytojų susirinkime;

12.5. teikia siūlymus Centro direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo centre, centro darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos srityje ir kitais klausimais;

12.6. teikia siūlymus Centro direktoriui dėl tvarkos aprašo tobulinimo;

12.7. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Grupių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

14. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Centro administracijos atstovas, mokytojas, specialistai ar kitas centro darbuotojas reaguoja:

14.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi Centro mokinio vidaus tvarkos taisykles;

14.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus, globėjus, rūpintojus ar centro darbuotojus) ar institucijas (pvz.: policija, greitoji pagalba);

14.4. raštu informuoja grupės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusi smurtą ar patyčias (pranešimo formą, 2 priedas);

14.4.1. grupės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą patyčias ir/ar įvykusias patyčias/ smurtą: išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis, esant reikalui kreipiasi informuoja centro Vaiko gerovės komisijos narius ar specialistus ir kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą, kuri registruojama Patyčių registracijos žurnale;

14.6. užregistravus smurto ar patyčių atvejį inicijuojamas Centro Vaiko gerovės komisijos posėdis.

15. Centro Vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. skiria grupės vadovui taikyti auklėjimo poveikio priemones, organizuoti individualius pokalbius su patyčių dalyviais, stebėti tolimesnę situaciją ir bendradarbiauti su vaiko gerovės komisijos nariais ir specialistais bei informuoti apie pokyčius.

16. Mokiniui smurtavus ar pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, specialisto ar kito centro darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias laikosi šio tvarkos apraše apibrėžtų veiksmų.

17. Centro administracijos atstovui, mokytojui, specialistui ar kitam darbuotojui smurtavus ar pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias laikosi tvarkos apraše apibrėžtų veiksmų.

18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius centre teikiama specialistų ar pedagogų pagalba.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

**KAUNO MAISTO PRAMONĖS IR PREKYBOS MOKYMO CENTRO
REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS BEI PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS PATYČIAS

Bet kuris mokyklos darbuotojas turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti patyčias

Apie įvykį pranešti klasės auklėtojiui

Grupės vadovas skubiai aiškina situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais/globėjais (rūpintojais), stebi situaciją

Pastebėjus, kad patyčios kartojasi, užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas nr. 2) ir perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar Centro direktoriui

Užpildytą formą priėmęs asmuo ją registruoja Patyčių registracijos žurnale ir:

Imasi spręsti patyčių situaciją, bendrauja su patyčių dalyviais, jų tėvais/globėjais (rūpintojais)

Esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį. Komisija informuoja direktorių, numato veiksmų planą ir imasi spręsti patyčių situaciją

Patyčių registracijos
žurnale Nr. _____

**KAUNO MAISTO PRAMONĖS IR PREKYBOS MOKYMO CENTRO
PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR PATYČIAS**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

kam pranešta apie patyčias:	
kas pranešė apie patyčias:	
kada vyko patyčios:	
kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinoma apie tokio elgesio pasikartojimą:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

vaiko/ų, patyrusio/ų patyčias, vardas, pavardė	
vaiko/ų, kuris tyčiojosi, vardas, pavardė	
vaiko/ų, stebėjusio/ų patyčias, vardas, pavardė, klasė	

Informacija apie įvykį: _____

Veiksmų po įvykio planas su:

vaiku, patyrusiu patyčias:	
vaiku, kuris tyčiojosi:	
stebėtojais:	
patyčių dalyvių tėvais:	
kitais centro darbuotojais:	